

De 2 kraamafdelingen tellen elk 70 hokken. De eersteworpszeugen presteerden goed, er werden 12,2 biggen per zeug gespeend.

Geslaagde start in nieuwe zeugenstal

Half oktober werd de nieuwe zeugenstal van Aveve Veevoeding in Neerhespen ingewijd. Zowat 5 maanden later mochten we er in exclusiviteit een bedrijfsbezoek brengen. Wij gingen door de douche en zagen dat het goed

was. – ANNE VANDENBOSCH –

Dit landbouwbedrijf in het Vlaams-Brabantse Neerhespen is al sinds 1977 eigendom van Aveve. In 1984 werd er een proefbedrijf voor huisvesting van varkens opgestart, het werd in 1992 uitgebreid naar 300 zeugen met afmest. Aveve koos ervoor om bij de huidige vernieuwing van het bedrijf te specialiseren in zeugenhouderij. Bovendien werd de overstap naar het vierwekensysteem en naar een hoge gezondheidstatus gemaakt.

Tijdens de Open Dag in oktober, waarbij de deuren – eenmalig – werden opengezet voor klanten en genodigden, stelde Etienne Cosijns, directeur-generaal van de Groep Aveve, nog dat Aveve Veevoeding

in deze praktijkgerichte stal alle concepten voor een toekomstgerichte varkenshouderij wilde integreren. Hij vindt het noodzakelijk om als veevoederproducent de voeling met de dagelijkse praktijk te behouden. Het economische optimum realiseren is hierbij een belangrijk streefdoel.

Nieuwe start met SPF-zeugen

De voorziene 700 zeugen konden niet gehuisvest worden in de bestaande stallen. De 2 oudste stallen werden gesloopt om plaats te maken voor een nieuwbouw, 2 andere stallen werden gerenoveerd. De nieuwe stal wordt voornamelijk ingeno-

men door de technische ruimtes, kraamhokken, een nurseryroom voor de overtallige biggen, een biggenopfok en een dek- en drachtstal. Er werd maximaal gebruik gemaakt met gemakkelijk reinigbare kunststofpanelen. Een bestaande vleesvarkensstal werd omgebouwd naar een dek- en drachtstal voor 1 groep zeugen, de oude biggenstal werd gerenoveerd naar opfokruimte, een adaptatieafdeling en synchronisatieafdeling voor de gespeende zeugen. Een oude kraamstal en groepshuisvesting maakten ook telkens plaats voor een groep drachtige zeugen. Op dit bedrijf wordt nu gewerkt in het vierwekensysteem, met 5 groepen van 140 zeugen.

“Vermits we naar een hoge gezondheidstatus wilden evolueren, moesten de gebouwen voorzien worden van enkele specifieke vereisten en moesten we ook een goede planning voor de aanvoer van de jonge zeugen uitdokteren”, vernemen we van Annelies Ooms, key accountverantwoordelijke varkens bij Aveve Veevoeding. Annelies doet de opvolging en ondersteuning van dit zeugenbedrijf. “Voor de dagelijkse werkzaamheden zetten we hier 2 vaste personeelsleden in; tijdens de drukke periodes krijgen ze de hulp van een werkkraacht van agro|services. Dat werkt trouwens zeer goed! In dit nieuwe gebouw plaatsten we vlak na de ingang 2 douches. Niemand kan de stal binnen zonder de verplichte douchebeurt. De werknemers hoeven tijdens de werkuren eigenlijk voor niets naar buiten te komen: al hun

werkmateriaal, de kantine, het bureau en de werkruimte zijn immers gelegen in de 'propre' zone. Gaan ze toch naar buiten, dan moeten ze bij het binnenkomen opnieuw douchen.

Na anderhalf jaar leegstand van dit bedrijf moesten alle zeugjes aangekocht worden. Vorige zomer beslisten we om hiervoor in zee te gaan met een representatieve fokkerijorganisatie die ons ook de nodige begeleiding kon geven bij de overgang naar de SPF-status (*specific pathogen free*). Ze hielpen ons onder meer bij de opmaak van de werkprotocols. Bij het voorleggen van de plannen van de stallen hebben ze trouwens hier en daar nog wijzigingen voorgesteld die het statuut beter garandeerde en de werkzaamheden vergemakkelijkten. De zeugjes komen van een SPF-bedrijf in het Nederlandse Lelystad. Ze zijn vrij van PRRS, *Mycoplasma hyopneumoniae*, APP type 2 en 9, *Pasteurella multocida* DNT, SVD, CSF, brucellose, Leptospira, Parvo, MRSA, schurft, AR-PM+, Aujeszky en *Brachyspirae hyodisenteriae*. Om te starten werden dus zowel grootouderdieren (80-82 dieren) als F1-zeugjes gekocht, maar om onze hogegezondheidsstatus te behouden, worden geen dieren meer aangekocht. We doen dus eigen aanfok van de grootouderzeugen van het Yorkras. Ze worden gekruist met Yorksperma voor de zuivere kruising en met sperma van het Nederlands Landras (NL) voor de productie van de F1-zeugen."

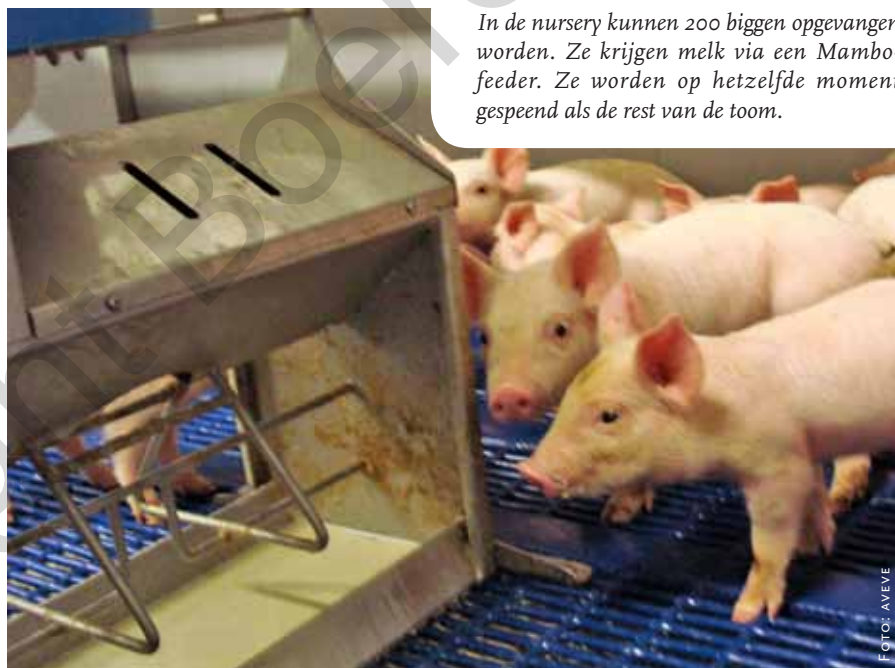
De eerste gelten werden begin augustus geleverd. "Dat waren 3 groepen van 165 zeugen, met 3 en 5 weken leeftijdsverschil. Bij elke groep zitten ongeveer 10% grootouderdieren, de rest zijn F1's. De oudste zeugen waren bij aankomst ongeveer 28 à 29 weken oud. De eerste inseminaties gebeurden eind september. In elke groep insemineren we momenteel 4 of 5 grootouderzeugen met NL-sperma voor de F1-productie en 1 grootouderzeug met York voor de eigen productie van grootouderdieren. In de toekomst zullen er dat respectievelijk 10 zeugen en 2 van de groep zijn. De productieresultaten worden met het Cereszeugenprogramma opgevolgd. De fokkerijorganisatie geeft ons het nodige dekadvis."

Succesvolle start

De eerste rondes zijn intussen achter de rug. "In de eerste groep dekten we 164 zeugen, 148 dieren waren drachtig en 140 kwamen er uiteindelijk in de kraamstal. Net het maximale aantal waarvoor hokken beschikbaar zijn in de 2 nieuwe kraamafdelingen." Deze afdelingen met 70 hokken tellen 7 rijen met voor en achter de zeug een werkgang. Hierdoor geraken de zeugen vlot in en uit hun hok. "We kunnen maximaal 3500 biggen huisvesten, of 1750 biggen per groep. Dit betekent gemiddeld 12,5 biggen spenen per zeug.

Met onze eersteworpszeugen haalden we echter al onverhoopte resultaten. We speenden namelijk 12,2 biggen per zeug. Het sterftecijfer ligt momenteel op ongeveer 1 big per worp."

Langs 1 van de kraamafdelingen ligt een nursery voor 200 biggen. Deze telt 8 hokjes met telkens een Mambofeeder en is volledig uitgevoerd in kunststof. "Bij een tiental nesten worden de biggen voorgespeend en in de couveuse ondergebracht. Bij zeugen met meer dan 12 biggen, met zwakkere biggen of bij zeugen met een slechte tepel, halen we vervolgens enkele biggen weg. We leggen die bij pleegzeugen waarvan de biggen in de nursery zitten. De voorgespeende biggen blijven een week tot 10 dagen in hun aparte afdeling. Ze worden gelijk met de andere biggen van de toom gespeend. Met andere woorden: ze verhuizen op een leeftijd van 3 weken naar de biggenbatterij. Deze voorgespeende biggen doen het opvallend goed, je merkt eigenlijk geen verschil in de batterij."

In de nursery kunnen 200 biggen opgevangen worden. Ze krijgen melk via een Mambofeeder. Ze worden op hetzelfde moment gespeend als de rest van de toom.

De tweede groep zeugen kende wel de nodige gezondheidsproblemen. "Alhoewel de zeugen tweemaal werden geënt tegen *E. coli*, kregen toch heel wat biggen neonatale diarree in de kraamstal. Blijkbaar werden onze dieren getroffen door een coli-stam die niet in het vaccin opgenomen was. Gelten zijn gevoeliger voor zo'n besmetting, ze hebben op die leeftijd immers nog geen antistoffen gevormd noch voldoende reactie gehad op de vaccinatie. Coli past trouwens niet in het rijtje ziekten waarvan SPF-bedrijven vrij kunnen zijn, het is een typisch praktijkverhaal op bedrijven met veel gelten. Toen we zo'n 3 dagen na het werpen deze serieuze coli-

uitbraak vaststelden – het was geen mooi gezicht – hebben we de zwakste biggen weggehaald en in de nursery gezet. Een goede beslissing, want we hebben zowat al deze biggen kunnen redden."

Bij ons bezoek (tweede helft maart) hadden de zeugen van de derde groep enkele dagen voordien geworpen, gelukkig bleken de coli-problemen van de baan. De stalverantwoordelijken hadden uit voorzorg wel al rijkelijk met Mistralpoeder, een zeer fijn vochtopnemend en desinfecterend poeder, gestrooid.

De 10 biggenafdelingen liggen ook aan weerszijden van de centrale gang van de nieuwe stal. Elke afdeling kan 336 biggen huisvesten. Bovendien is er een reserveafdeling voor 168 biggen. Om de 4 weken zullen biggen afgeleverd worden. Streefdoel hierbij is een gewicht van 22 à 23 kg. Tijdens ons bezoek waren de oudste biggen ongeveer 9 weken en dus bijna verkoopklaar. Zowat twee derde van deze biggen werden eind maart verkocht, de restbiggen een week later.

Leren uit de praktijk

Nu er enkele maanden ervaring werd opgedaan met de hogegezondheidsstatus zijn we wel benieuwd naar de eerste bevindingen.

Koen Nackaerts, manager varkens- en veehouderijproducten bij Aveve Veevoeding: "We merkten op dat de zeugen minder voer vreten om hetzelfde resultaat te bereiken. We hebben duidelijk minder kilo's voer nodig in de drachtperiode, namelijk 200 g per dier per dag. Bovendien hebben we het opfokvoer minder rijk moeten maken. We stelden dit vast door de conditie van de zeugen op te volgen via spekdiktemeting. We deden deze meting

telkens na het spenen, na 30 dagen dracht en net voor het werpen. Dit is dus wel een goede ervaring voor de advisering van onze klanten. We hanteren hier nu bij de gelten een voerschema van 2 kg in de eerste week na dekken; 2,2 à 2,4 kg van dag 8 tot 79 en 2,8 kg vanaf dag 80 tot dag 108. Bij zeugen (in goede conditie) is dit 2,7 kg tot dag 79 en vervolgens 3,2 kg.

Een andere vaststelling is dat onder SPF-omstandigheden de medicatie sneller en beter aanslaat. Na het spenen, geven we onze biggen geen groepsmedicatie meer. Dat is erg ongewoon in praktijkomstandigheden. We enten onze zeugen nu nog tegen parvo/vlekziekte, PRRS, de ziekte van Glässer en coli (enkel bij de gelten). Zodra we eigen aanfok doen, zullen we niet meer vaccineren tegen Glässer. De PRRS-vaccinatie gebeurt 6 dagen na werpen en op 60 dagen dracht. De biggen krijgen op dag 20 een mycoplasmavaccinatie omdat ze geleverd worden aan verschillende vleesvarkensbedrijven.

We insemineren de zeugen ook met SPF-sperma. Het York- en NI-sperma kopen we in Nederland, het Piétrainsperma bij cv Varkenszorg, die hiervoor een afgezonderd KI-station hebben in Heers. We heb-

reservemateriaal in de schone zone aanwezig is. We trachten ook te vermijden dat er werkmannen in de stal komen. We hebben dus redelijk wat gereedschap en materiaal in de stal voorzien om kleine klussen zelf op te knappen. Maar soms is een externe vakman onvermijdelijk. Ook de veearts komt natuurlijk geregeld langs. Bezoekers die de stal toch moeten betreden, moeten 48 uur varkensvrij zijn en moeten altijd douchen. Hun werkmateriaal, bril, gsm of andere voorwerpen moeten door de uv-kast. Leveringen gebeuren liefst op maandagochtend, als eerste klant van de week. Vaste leveranciers kunnen met een toegangscode en badge het terrein betreden. Via de vuile weg kan zakgoed en bulkmateriaal worden geleverd en kunnen biggen, reforme zeugen, mest en kadavers worden afgehaald. De reforme zeugen worden hiervoor trouwens samengebracht in een aparte verzamelplaats buiten de stal, voor de biggen is er een laadzone.

Elke afdeling bezit eigen materiaal (bijvoorbeeld een spekdiktemeter) en kreeg bovendien een eigen kleur voor de kledij (overall en laarzen). In de kraamafdeling is dit blauw, in de drachtigezeugenstal zwart en bij de biggen dragen we het

Tijdens ons bezoek waren de oudste biggen bijna klaar voor aflevering aan de vleesvarkensbedrijven.

FOTO: ANNE VANDENBOSCH

ben 250 dosissen per ronde nodig. Wanneer deze lading tubes aankomt, moeten ze eerst enkele minuten in een bain-marie met een desinfectiemiddel om ze te ontsmetten. De externe verpakking komt zelfs niet binnen. Al het materiaal (pipetten, medicatie, werkmateriaal, ...) dat wel nodig is in de stal moet een kwartiertje in de uv-kast blijven om te desinfecteren. Die kast hebben we ruim bemeten, namelijk 60 cm op 1 m hoog, zodat ook grotere voorwerpen gemakkelijk 'schoon' raken. We zorgen ervoor dat er steeds voldoende

opvallende rood. Er moet dan ook steeds gewisseld worden van uitrusting bij opeenvolgende werkzaamheden in verschillende afdelingen. We kochten dus veel meer materiaal aan dan wat gebruikelijk is in de praktijk, wat onze startkosten opdreef. Zoals aangehaald, zorgde deze werkwijze intussen al wel voor een beter voeder- en medicatieverbruik.

We ervaren trouwens ook dat het naleven van de protocols en steeds 'het kopje erbij houden' belangrijke aandachtspunten zijn."

Voederproeven

Alhoewel de stal nog niet zo lang in gebruik is, voerde Aveve Veevoeding toch al enkele voederproeven uit in het kader van de herziening van het biggenvoedergamma dat voor deze zomer is gepland. Zo werden onder meer varianten van melkpoeders, speenvoerders en startervoe- ders uitgetest.

"We hebben 11 voersilo's naast onze stal geplaatst om deze proeven te kunnen uitvoeren", gaat Koen verder. "In de biggenbatterij kunnen we per hok een ander voeder instellen met behulp van elektronisch gestuurde ventielen. Zo komen we de opname per hok te weten. In de kraamafdeling zijn er 3 voederkringen gelegd met ongeveer 44 zeugen per kring. Ook hier kunnen we een ander voer per kring instellen en de hoeveelheid per kring meten. Bij de drachtige zeugen beschikken we over 2 voederkringen.

We kunnen hier dus praktijkproeven uitvoeren op grote groepen biggen. Bij het uittesten van 4 voeders, zitten nog steeds 350 biggen per groep. Deze proeven zijn wel behoorlijk belastend voor de gewone werking van het bedrijf. Zo werden hier bijvoorbeeld onlangs niet minder dan 3000 biggen gewogen."

Luchtwater

De biologische luchtwater van Inno-staat op een stevig verhoog aan de buitenzijde van de stal. Jaak Smeers, adviseur milieu en stallenbouw bij Aveve Veevoeding, gelooft in dit systeem, onder meer door de combinatie van ammoniakreductie (70%) en een behoorlijke geurreductie (45%). "Speciaal aan deze opstelling is het horizontaal liggende waspakket (3 m x 10 m x 90 cm), waarboven sproeiers zitten. Het water stroomt van boven naar onderen – dus met de zwaartekracht mee – terwijl de luchtstroom de omgekeerde weg opgaat. Dankzij het ruime oppervlak kan de lucht traag (1 m/s) door het waspakket, wat minder energie vergt. Er werd ook een ruime drukkamer voorzien. Zo kan 100.000 m³ lucht per uur gewassen worden. Het spuiwater passeert nog een zuiveringssectie en een bioreactor. De zuiveringssectie zorgt voor het schoonhouden van het waswater en het stabiliseren van de waterkwaliteit in kader van de geurreductie. Hierdoor is er ook minder onderhoud aan de filter. In de bioreactor wordt de pH verlaagd met behulp van geïmmobiliseerde bacteriën en wordt de nitrificatiecapaciteit verhoogd. De reactor zorgt ook voor betere vertering van het opgeloste organisch materiaal. Met dit totaalconcept reduceren we de hoeveelheid stof, was- en spuiwater. Nederlandse proeven wijzen op een reductie van het spuiwater met 50%. Mijn eerste metingen wijzen alvast in dezelfde richting!" ■